

Meesterschapsteam Geschiedenis

Verslag werkzaamheden 2024-2025

Het Meesterschapsteam Geschiedenis richt zich op het ontwikkelen en verspreiden van geschieddidactische kennis en wordt gecoördineerd door prof. dr. Carla van Boxtel van de Universiteit van Amsterdam (hoogleraar Vakdidactiek, in het bijzonder geschiedenisonderwijs) in samenwerking met dr. Chiel van den Akker van de Vrije Universiteit en dr. Susan Hogervorst van de Open Universiteit. In 2024-2025 heeft het Meesterschapsteam Geschiedenis de volgende activiteiten ondernomen en producten gerealiseerd.

ONTWIKKELEN VAN VAKDIDACTISCHE KENNIS

Dudoc Alfa promovendi: In 2024-2025 werkte Maartje van der Eem verder aan haar promotieonderzoek naar het onderwijzen van de vaardigheid om de betrouwbaarheid van historische bronnen te beoordelen. Zij presenteerde haar laatste studie op de HEIRNET conferentie in Keulen, een conferentie voor onderzoekers op het gebied van geschiedenisonderwijs. Remco Menke startte in september 2024 met zijn onderzoek naar het bevorderen van begripsvorming door middel van taalgericht geschiedenisonderwijs. Daarnaast zijn er twee promovendi met een NWO promotiebeurs voor leraren die aansluiten bij de scholings- en intervisieactiviteiten binnen Dudoc Alfa: Hanneke Bartelds en Yolande Potjer. Deze promovendi worden begeleid door een lid van het meesterschapsteam. Hanneke Bartelds verdedigde op 5 november 2024 haar proefschrift '*Teaching historical empathy. Perspective taking in past and present using eyewitnesses*' aan de UvA. Carla van Boxtel begeleidt verder Emma Oudheusden die in een NRO project (RUG, UU, UvA) onderzoek doet naar taalgericht geschiedenisonderwijs (genrebewustzijn).

Carla van Boxtel begeleidt verder samen met Lidewij van Gils (UvA) Bas Clercx, die met een Dudoc Alfa beurs onderzoek doet naar een curriculumkeuzeinstrument dat docenten klassieke talen kan helpen bij het maken van keuzes voor de leeslijst. In het najaar 2025 organiseren Yolande Potjer, Bas Clercx en Carla van Boxtel een mini-symposium met Mark Priestley (University of Stirling, UK) over teacher agency bij het inrichten van het curriculum en professionalisering van leraren.

Er werd vanuit het Meesterschapsteam geschiedenis een structurele bijdrage geleverd aan de intervisiebijeenkomsten voor de Dudoc Alfa promovendi.

Onderzoek: In hun onderzoek richtten de leden van het meesterschapsteam zich onder andere op het leren en onderwijzen van historisch redeneren, historisch besef, historische cultuur en het gebruik van ooggetuigenverslagen in educatieve contexten. Susan Hogervorst werkt aan een handboek over oral history (in samenwerking met Marloes Hülsken, RU/HAN). Carla van Boxtel leverde eind 2024 het eindrapport op van het Peilingsonderzoek aardrijkskunde/geschiedenis einde basisonderwijs (2020-2023) in opdracht van het Ministerie en de Inspectie. In vervolg op de publicatie van het publieksrapport verschenen twee podcasts waarin Carla van Boxtel ingaat op de resultaten en de betekenis van het onderzoek. Carla van Boxtel geeft daarnaast leiding aan het NRO gefinancierde onderzoek over lesgeven over gevoelige onderwerpen, waaronder gevoelige geschiedenis: 'Teaching critical thinking about controversial issues: the potential of an integrative approach'.

UITWISSELEN EN VERSPREIDEN VAN VAKDIDACTISCHE KENNIS

Het onderzoek van de leden van het meesterschapsteam resulteerde in diverse publicaties (zie het overzicht hieronder).

Kleio 65 (5) September 2024 Themanummer Burgerschap. Wat kun je ermee in de les?

In september 2024 verscheen een themanummer in het vakblad voor geschiedenisleraren onder redactie van het meesterschapsteam: Chiel van den Akker, Susan Hogervorst en Carla van Boxtel. In dit nummer maken zij expertise die op dit thema aanwezig is onder historici toegankelijk voor het geschiedenisonderwijs.

Chiel van den Akker heeft afgelopen periode verder gewerkt aan burgerschap in relatie tot geschiedenis. Doel is te komen tot een Nederlandstalige publicatie over de relatie tussen geschiedenis, vrijheid, verantwoordelijkheid, en gerechtigheid, waarmee het belang van historisch denken, en dus van geschiedenisonderwijs, voor burgerschap uiteen wordt gezet. Aankomend jaar wordt hier verder aan gewerkt. Uitgeverij Athenaeum is geïnteresseerd.

Bijdrage aan curriculumvernieuwing: Carla van Boxtel werd in 2024 namens het Meesterschapsteam Geschiedenis lid van de advieskring van de vakvernieuwingscommissie Mens en Maatschappij. Het Meesterschapsteam organiseerde in het voorjaar van 2025 een bijeenkomst voor onderzoekers ((oud-)Dudoc Alfa/NWO promovendi en hun begeleiders) op het gebied van geschiedenisonderwijs om feedback te geven op het eerste tussenproduct dat betrekking had op de voorstellen voor de examenprogramma's geschiedenis. In de zomer verscheen het tweede tussenproduct. In september 2025 is opnieuw een bijeenkomst georganiseerd door het Meesterschapsteam om onder onderzoekers feedback op te halen.

Netwerkbijeenkomsten Nederlands-Vlaamse Onderzoeksgroep Geschiedenisonderwijs. Op deze bijeenkomsten worden conceptartikelen, onderzoeksinstrumenten en onderzoeksaanvragen besproken en zijn ook geregeld onderzoekers uit het buitenland te gast die een presentatie geven. Het netwerk kent ruim 30 leden. Afgelopen jaar zijn er drie bijeenkomsten geweest.

PLANNEN VOOR 2025-2026

- najaar 2025 een bijeenkomst voor leraren en lerarenopleiders organiseren over geschiedenisonderwijs en wereldgeschiedenis. Hiervoor wordt samenwerking gezocht met de commissie wereldgeschiedenis van de vakvereniging van geschiedenisleraren (VGN) en aangesloten bij aandacht voor wereldgeschiedenis in de nieuwe kerndoelen en de vernieuwde eindexamenprogramma's.
- begeleiden van leraren bij het schrijven van een aanvraag voor een promotiebeurs
- toegankelijk maken van uitkomsten van recent geschieddidactisch onderzoek op de website van Vakdidactiek Geesteswetenschappen
- advies geven aan de vakvernieuwingscommissie Mens en Maatschappij (geschiedenis)
- voorjaar/zomer 2026 een bijeenkomst over het nieuwe Referentiekader Tijd als de geactualiseerde kerndoelen door de Tweede Kamer zijn aangenomen.

PUBLICATIES EN REDACTIE

Publicaties

Bartelds, H., Savenije, G. M., van Drie, J. P., Huijgen, T., & van Boxtel, C. A. M. (2025). Advancing the teaching of historical empathy in a Professional Learning Community. *Learning in Context*, 2(1-2).

De Jong, W., Paulissen, M. & Hogervorst, S. (in druk) From Groningen to Limburg and Back: the Transitions from Peat to Coal and Gas in Oral History Interviews with Fuel Miners' (Grand)children, In M. Kuijt & P. van

Dam (red.), *Aftershocks of extraction: Confronting the legacy of Groningen gas*. Verschijnt binnenkort in de Thamyris-reeks (Brill).

- De Jong, W., Hogervorst, S. & Paulissen, M. (2024). Leven met het landschap. Een oral history van de sociaal-culturele doorwerking van de industriële en postindustriële transitie in de Limburgse mijnstreek, 1900-heden, *Jaarboek Sociaal Historisch Centrum voor Limburg* 69, 240-267. <https://shcl-jaarboek.nl/article/view/21888/23651>
- Hogervorst, S. & Groffen, M. (2024). Coronacollecties in musea en archieven: Kanttekeningen en aanbevelingen over het verzamelen van het heden, in *Tijdschrift voor Geschiedenis* 137 (2), 194-204.
- Hülsken, M. & Hogervorst, S. (2024). Verhalen over het verleden. Oral history en burgerschapsvorming in de geschiedenisles, in *Kleio* voor docenten geschiedenis en staatsinrichting 65, 5, 42-46.
- Klijnstra, T., Savenije, G. M., Huijskes, C., & van Boxtel, C. A. M. (2025). Climbing the STAIRs: Assessing students' social scientific reasoning skills. *Journal of Social Science Education*, 24(2).
- van Boxtel, C. & van Drie, J. (2024). Dialogue as shared historical inquiry: reflections on research into educational dialogue in history education. In M. Carretero & E. Perez-Manjarrez (Eds.). *Global Perspectives on the Role of Dialogue in History Education. Socio-cultural, Psychological, and Digital Dimensions* (pp. 101-116) . Routledge.
<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781003535898-8/dialogue-shared-historical-inquiry-carla-van-boxtel-jannet-van-drie?context=ubx&refId=df5e81ec-5109-4f1b-add6-8ff1d8458210->
- van Boxtel, C., & de Groot-Reuvekamp, M. (2025). Versterking van geschiedenis in het basisonderwijs is hoognodig. Resultaten van het peilingsonderzoek naar onderwijsaanbod en leerprestaties voor geschiedenis. *Kleio*, 5.
- van Boxtel, C., Koman, F., Eijkelenboom, A., Stronkhorst, E., Vermeulen, J., Conijn, J.A., Carrión Braakman, I., de Groot-Reuvekamp, M., Béneker, T., Zijlstra, B., Bollen, I. & Hommelberg, R. (2024). *Mens en Maatschappij in het basisonderwijs. Technisch rapport Peil.Mens en Maatschappij einde basisonderwijs 2022-2023*. Universiteit van Amsterdam.
- van den Akker, C. (in druk). Knowledge and Narrative. Verschijnt eind 2025 in de serie Cambridge *Elements in Historical Theory and Practice*.
- van den Akker, C. (2025). Michael Rosen on the Eye of Posterity, *Journal of the Philosophy of History* 19(2), 153-166.
- van der Eem, M., van Drie, J., Brand-Gruwel, S., & van Boxtel, C. (2024). Students evaluating the trustworthiness of historical sources and internet sources: A comparison. *British Educational Research Journal*. <https://doi.org/10.1002/berj.4095>

Redactie wetenschappelijke tijdschriften

Susan Hogervorst is redactielid van *Tijdschrift voor geschiedenis*.

Carla van Boxtel is lid van de editorial board van *Journal of the Learning Sciences*, *History Education Research Journal* en *Theory and Research in Social Education*.

Chiel van den Akker is editor-in-chief van *Journal of the Philosophy of History*.

Podcasts

Podcast Llearn from the past (Toetsrevolutie) #4 Historisch redeneren, 22 oktober 2024,
<https://www.youtube.com/watch?v=VaNocWkqwdU>

Podcast Over Onderwijs & Opvoeding, Research Institute Child Development and Education, Universiteit van Amsterdam, #23 Dalend kennisniveau van aardrijkskunde en geschiedenis. Hoe kunnen we dit aanpakken? 3 juni 2025
https://open.spotify.com/episode/3lmaFmgzqhLlDial6lI2cQ?si=_brnEbDBTYOcEhPoyoZziA

Podcast Tjipcast 17 augustus 2025 Gaat het in Nederland nog wel goed komen met het kennisniveau van kinderen? <https://tjipcast.nl/lesgeven/gaat-het-in-nederland-nog-wel-goedkomen-met-het-kennisniveau-van-kinderen/>